

yurdumuzun tam bağımsızlığı için

TÜRKİYE NATO'DAN ÇIKMALIDIR

15

EL KİTAPLARI
DİZİSİ

YURDUMUZUN TAM BAĞIMSIZLIĞI İÇİN

TÜRKİYE NATO'DAN ÇIKMALIDIR

İNFÖ - TÜRK AJANSI
Araştırma-Çeviri-Belge Bölümü
Elkitapları Dizisi: 15
Brüksel - Kasım 1979

AGENCE INFO-TÜRK
Section de
Recherche-Traduction-Documentation

Réalisation et diffusion:
COODIFF
Square Ch. M. Wiser 13, Bte 2
1040 Bruxelles
Tél: 230 34 72

D/1979/2198/35

GİRİŞ

Dünyanın başına bela oluşunun 30. yıldönümünde yakın tarihin en büyük ve saldırgan savaş makinesi NATO, insanlığa karşı yeni caniyane girişimlerle militarist tırmanmaya hız vermiştir.

Viyana'da imzalanan Salt II Anlaşması'nın daha mürekkebi kurumadan, Pentagon, Avrupa'lı müttefiklerini yeni bir tertiple karşı karşıya getirmiştir. Carter yönetiminin iddiasına göre, "gerçi Salt II Anlaşması imzalanmıştır ama, Sovyetler Birliği'nin SS-20 nükleer füzeleri bu anlaşmanın kapsamı dışında kalmakta ve Avrupa ülkelerini tehdit etmektedir. Öyleyse, bloklar arasında bir denge kurabilmek için, ABD yapısı orta menzilli 'Cruise' ve 'Pershing-2' füzeleri Avrupa ülkelerine yerleştirilmelidir."

Son olarak NATO Nükleer Planlama Grubu'nun Lahay'de 13 Kasım 1979 günü yaptığı toplantıda ABD Savunma Bakanı Harold Brown bir kez daha "Sovyet tehdidi" masalını tekrarlayarak, Federal Almanya'ya 108 Pershing-2 ve 96 Cruise, İngiltere'ye 160

Cruise, İtalya'ya 112 Cruise, Belçika ve Hollanda'ya 48'er Cruise füzesi yerleştirilmesinde ısrar etmiştir.

Ne var ki, ABD şahinleri, militarist önerilerini, Avrupa'daki ortaklarına artık eskisi gibi te-reyağından kıl çekercesine kabul ettirememektedirler.

Nitekim toplantıda Hollanda, bu orta menzilli nükleer füzelerin yerleştirilmesine ilişkin kararın ertelenmesini ve önce Salt-2 Anlaşması'nın ABD yasama organlarıncaya onaylanmasının beklenmesini önermiştir.

"Avrupa'daki taktik nükleer silahların modernleştirilmesi" gerekçesiyle getirilen ABD önerisi, esasen bir süreden beri kamuoyunda sert tartışmalara, demokrasi ve barış güçlerinin şiddetli tepkilerine yolaçmış bulunuyordu.

Özellikle Sovyetler Birliği Devlet Başkanı ve SBKP Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in 6 Ekim'de Demokratik Alman Cumhuriyeti başkenti Berlin'de yaptığı açıklamadan sonra, tartışma adamakıllı büyük boyutlara ulaşmıştır. Zira Brejnev, bu konuşmasında, Sovyetler Birliği'nin Demokratik Alman Cumhuriyeti topraklarından 20 bin Sovyet askeriyle 1000 tankını geri çekeceğini bildirmiş, ayrıca, NATO ülkeleri yeni ABD füzelerinin yerleştirilmesine izin vermedikleri takdirde, Sovyetler Birliği'nin de Avrupa'daki füzelerini azaltabileceğini açıklamıştır. Diğer Varşova Paktı üyesi ülkelerde, Brejnev'in bu açıklamasının yumuşamay yaygınlaştırma yolunda ileri bir adım olduğunu belirterek, NATO ülkelerini Avrupa'daki nükleer silahlarını artırmaktan kaçınmaya çağırışlardır.

Sovyet önerileri, sadece Batı Avrupa ülkeleri kamuoylarında değil, hükümet çevrelerinde dahi olumlu yankılar yapmıştır. O kadar ki, Federal Almanya'da iktidardaki sosyal-demokrat partinin başkanı Willy Brandt bile, Brejnev'in önerilerinin ü-

zerinde durmağa değer olduğunu belirterek, federal hükümetten esnek bir tavır izlemesini istemiştir.

Hollanda delegesinin La Haye toplantısındaki tepkisi de, aynı türden bir tavrın ifadesidir.

Kaldı ki, orta menzilli ABD nükleer füzelerinin Avrupa ülkelerine yerleştirilmesi ilkesel olarak benimsense bile, bunların hangi ülkelere yerleştirileceği konusu, üye ülkeler hükümetlerini tam bir açmaza sürüklemiştir. Zira, bu füzelerin yerleştirileceği ülkelerin bir savaş halinde doğrudan Sovyet nükleer füzelerinin misillemesine hedef olacağı açıkça ortadadır.

Bu füzeleri topraklarına kabul etmekle Avrupa ülkelerinin nasıl bir risk altına gireceği, 9 Kasım günü patlak veren bir bilgisayar skandalıyla somut olarak görülmüştür. ABD'nin savunma bilgisayarlarından birinin verdiği yanlış alarm sonucu, çeşitli ABD üslerinden savaş uçakları havalandırılmış, ancak aradan altı dakika geçtikten sonra yanlışlığın farkına varılarak uçaklara "geri dön" emri verilmiştir.

Sovyetler Birliği bu olay üzerine yaptığı açıklamada, "yanlışlık" izahının inandırıcı olmadığını, bu sözümona "hata" yüzünden tüm dünyanın nükleer bir katastrofun eşiğine sürüklendiğini bildirmiştir.

Tam orta menzilli füzeler pazarlığının başlamasına birkaç gün kala patlak veren bu skandalı kamu oyundan gizlemek için, büyük tekellerin denetimindeki kitle iletişim araçları ellerinden geleni yapmışlar, radyo, televizyon ve gazeteler olayı ya hiç vermemişler, yada küçük bir hırsızlık olayı gibi geçiştirmekle yetinmişlerdir.

Tüm bu çabalara rağmen, Avrupa'nın demokratik ve barışçı güçlerinin uyanıklığı ve direnişi, Pershing-2 ve Cruise füzeleri konusunda kamuoyunu harekete geçirmiştir.

La Haye Nükleer Planlama Grubu toplantısında Hollanda'nın muhalefetine rağmen kabul edilen ABD

önerisi, Aralık ayı ortalarında Brüksel'de yapılacak NATO Dışişleri Bakanları toplantısında görüşülerek karara bağlanacaktır. Wall Street'e ve Pentagon'a göbekten bağlı Avrupa hükümetleri, ABD önerilerini kabul etseler bile, bu ülkelerin kamuoylarının direnişi sürecektir. NATO toplantısı'ndan önce Brüksel'de tüm barış güçlerinin "Nükleer füzelere hayır!" eylemi düzenlemeleri bunun somut göstergesidir.

Türkiye'de de kamuoyunun bu konuda tepkisi bildirildiği içindir ki, Dışişleri Bakanlığı kaynaklı haberlerde Türk Hükümeti'nin, ABD'nin Avrupa'daki NATO ülkelerine yerleştirmek istediği orta menzilli taktik füzelerin Türkiye'de üslendirilmesine karşı olduğu bildirilmiştir. (*)

Türkiye'deki seçimlerden sonra sağdan yana bir iktidar değişimi olması, Türk Hükümeti'nin bu konudaki tutumunda değişikliklere yolaçabilir. Hem NATO çerçevesindeki önerilerin Brüksel'de görüşülmesi sırasında, hem de ABD ile hâlâ sürdürülmekte olan ikili askeri anlaşma müzakerelerinde Pentagon'un militarist hesaplarına hizmet edecek yeni ödünler verilebilir.

İşte bu olasılığı göz önünde tutarak Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, orta menzilli Pershing-2 ve Cruise füzelerinin Avrupa'da NATO ülkelerine yerleştirilmesi çabalarına karşı çıkmış ve tüm barışseverleri mücadeleye çağırmıştır:

"ABD, Avrupa'daki taktik nükleer silahların modernleştirilmesi adı altında Pershing-2 ve Cruise füzelerini Avrupa'daki NATO ülkelerine yerleştirmek istemektedir.

"Sovyetler Birliği'nin Avrupa'daki silahları ve asker sayısını azaltma yolundaki önerisine karşı ABD, Aralık ayında yapılacak NATO Bakanlar toplantısında yeni nükleer silahların Avrupa ülkelerine

*) Cumhuriyet, 26 Ekim 1979

yerleştirilmesini karara bağlamak istemektedir. Yeni füzelerin Avrupa'ya yerleştirilmesi konusunda Amerika'nın ısrarı, uluslararası yumuşamaya, silahsızlanmaya karşı işlediği savaş kışkırtıcı politikasının yeni bir belirtisidir. ABD'nin, 100 milyarlarca dolar karşılığında satacağı bu silahları, Avrupalı NATO üyesi ülkelere baskı ve dayatmalarla kabul ettirmesi çok olasıdır.

"İşte bu noktada Türkiye ön plana çıkıyor. Federal Almanya'nın, füzelerin kendi ülkesine yerleştirilmesi için bir ülkeye daha yerleştirilmesi şartını koşması üzerine Türkiye gündeme giriyor.

"Türkiye, önüne kurulan bu tuzağa kesinlikle düşmemelidir. Bir nükleer savaş başladığında bu füzeleri topraklarında bulunduran ülkeler, ilk hedefler arasında olacaktır. Türkiye'deki askeri üsler ve dinleme tesisleri esasen ülkemizi böyle bir tehlikeye sokmuştur. Gündemde, bunların kesin tasfiyesi varken, yeni füzelerle bu tehlike kat kat artırılmış olacaktır.

"Bu füzeler hem Türkiye'nin, hem bölgenin güvenliği ve barış içinde yaşaması için ölümcül bir tehdit oluşturacaktır. Bu füzelerin topraklarımıza yerleştirilmesinin kabulü, vatan satıcılığından başka bir şey değildir.

"Bu füzelerin Türkiye'ye yerleştirilmesinin reddi, demokratik güçlerin, anti-emperyalist mücadelesinin güncel ve ivedi hedefidir.

"Bütün barışçıl güçler seslerini yükseltmeli, yeni nükleer füzelerin ülkemize ve kıtamıza yerleştirilmesi önlenmelidir."(*)

İnfo-Türk Ajansı, kurulduğundan bu yana, emperyalizmin Türkiye üzerindeki egemenliğini teşhir etmek ve bu egemenliğin yıkılması uğrunda mücadeleye katkıda bulunmak için çeşitli belgeler ve incelemeler yayınlamış bulunmaktadır.

---

*) TİP Basın Bülteni, İstanbul, 14 Kasım 1979.

"Emperyalizmin Türkiye Üzerindeki Oyunları-Haşhaş Tuzağı" isimli broşürle başlayan bu yayınlar, daha sonra "Ordu Üzerine" ve "Savaş Üzerine" isimli iki broşürden oluşan Marksist-Leninist Askerlik Bilimi incelemesi, "NATO Üyeliğiyle ve ABD Üslerinin Varlığıyla Bağdaşmaz Bir Kavram: Ulusal Savunma" broşürü ve Carter yönetiminin militarist tırmanışının içyüzünü ortaya koyan "Emperyalizmin Yeni Siyaseti" incelemesiyle sürdürülmüştür.

"Bağlantısız Ülkeler Hareketi" isimli son broşürümüzde de, Türkiye'nin emperyalist blokta yer almak suretiyle ulusal kurtuluş hareketine nasıl karşı düştüğü ve bağlantısız ülkelerle ilişkilerini geliştirmesinin sağlayacağı yararlar incelenmiştir.

Bu arada, Maoculuk Sapması ve Pekin Militarizmi isimli broşürlerle de, emperyalizmin genel olarak Balkanlar ve Ortadoğu, özel olarak Türkiye üzerindeki hesaplarına maoculuğun nasıl destek olduğu sergilenmiştir.

"Türkiye NATO'dan Çıkmalıdır" broşürü ise, şimdiye kadar gerçekleştirdiğimiz yayınların bir uzantısı niteliğindedir. Gerek NATO'nun 30. yıldönümü, gerekse Türkiye de dahil NATO'nun Avrupalı üyelerine Pershing-2 ve Cruise füzelerinin yerleştirilmesi girişimleri karşısında, Avrupa ülkelerindeki Türkiyeli işçilere ve ilericilere bir kaynak sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

İncelemede özellikle, Türkiye'de NATO'ya ve emperyalizme karşı mücadelenin öncülüğünü yirmi yıla yakın bir süreden beri yürüten Türkiye İşçi Partisi'nin yayınladığı "Ulusal Bağımsızlık İçin NATO'ya Hayır" isimli belgeden yararlanılmıştır. (*)

---

*) Ulusal Bağımsızlık İçin NATO'ya Hayır, Türkiye İşçi Partisi Yayınları, Nisan 1978, İstanbul.

1 | TÜRKİYE'NİN NATO TUZAĞINA DÜŞÜŞÜ

NATO'nun otuz yıllık varlığı ve Türkiye'nin bu saldırı örgütüne 27 yıldan beri süregelen bağlılığı, Ankara yöneticilerinin yönettikleri ülke hesabına nasıl vahim bir seçim hatası yaptıklarını inkar kabul etmez biçimde göstermiştir. Emperyalizme politik, ekonomik ve ideolojik plandaki bağımlılığın askeri plandaki uzantısı olan NATO üyeliği bugün Türkiye'yi, kendi ordusunu kendi ulusal siyasetlerinin uygulanması için kullanamayacak, ABD'nin silah, araç ve gereç konularındaki şantajlarına sürekli boyun eğecek duruma düşürmüştür. Üstelik Ortadoğu bölgesinde barış için sürekli bir tehdit unsuru olan ABD üslerinin varlığı da, Türkiye'yi muhtemel bir nükleer savaşta ilk atom darbesinin hedeflerinden biri haline getirmiştir.

Türkiye'nin NATO tuzağına düşüşü nasıl olmuştur?

Türk Hükümeti'nin NATO'ya üye olmak için iki

kez arka arkaya başvuruda bulunduğu bilinmektedir. İlk başvuru Mayıs 1950'de, ikinci başvuru ise 1 Ağustos 1950'de yapılmıştır. İkinci başvurunun tarihi, Menderes Hükümeti'nin Kore'deki emperyalist saldırıya katkıda bulunmak üzere bir Türk Tugayı gönderilmesi kararını almasından yedi gün sonraya rastlamaktadır. Birinci başvurunun dikkate alınmaması üzerine, Ankara Hükümeti, Kore'ye asker göndererek, emperyalist saldırganların sadık bir mütefiki olduğunu kanıtlamak, böylece NATO'nun savaşçı emellerine ne kadar başarıyla hizmet edebileceğini kanıtlamak istemiştir.

Aslında emperyalist kuvvetlerin, Türkiye'yi ta 1947 yılından beri kendi global stratejik hesapları içerisinde önemli bir yere oturttukları, Türkiye'de palazlanan burjuvazinin uluslararası tekeli sermaye ile bütünleşme hesaplarıyla emperyalizmin bu global hesaplarının bir yerde çakıştığı bilinmektedir.

İkinci Dünya Savaşı yıllarında Türkiye'de iktidarın dizginlerini sıkı sıkıya eline geçiren gerici sermaye güçleri, savaşın hemen ertesinde Sovyetler Birliği'ne düşman politikalarına hız vermişlerdir. Savaş boyunca sırtlarını Avrupa'da dövuşen emperyalist bloklardan birine yada öbürüne dayayabilmek için her fırsatta onların anti-sovyet planlarına ortak olan hükümet çevreleri, savaş sonrasında da, galip durumdaki emperyalist devletlerin desteğini kazanabilmek umuduyla, anti-sovyetizm ticaretinin, "Sovyet tehdidi" masalının en ateşli şampiyonu kesilmişlerdir.

Oysa, Sovyetler Birliği'nin, ta ulusal kurtuluş savaşı yıllarından beri genç Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı tutumu, tamamen dostça bir dayanışma ilişkisi sürdürmek şeklinde olmuştur.

1917 Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin yarattığı genç Sovyet iktidarı ile TBMM Hükümeti arasında, ortak emperyalist düşmana karşı bağımsızlık, egemenlik ve hak eşitliği ilkeleri üzerinde kurulan

yakın dostluk ve işbirliği, bağımsızlığı için yaşanan Anadolu halkının en büyük desteklerinden birini oluşturmuştur.

Genç Sovyet iktidarı, 3 Aralık 1917'de Doğu ülkelerinin Müslüman halklarına hitaben yayınladığı bildirimde, Çarlık Hükümeti'nin taraf olduğu ve Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalamaya yönelik anlaşmaların feshedildiğini açıklamıştır. Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti Dışişleri Halk Komiseri Çiçerin, Anadolu'da Sivas Kongresi'nin toplantı halinde olduğu sırada, 13 Eylül 1919'da "Türkiye İşçi ve Köylülerine" hitaben yayınladığı bildirimde şöyle diyordu:

"Türkiyeli işçi ve köylü yoldaşlar. Rusya'yı yabancı zorbalara, Avrupalı haydutlara satan kan emici yerli zorbalaların alçaklığı altında ezilen kardeşleriniz, Rus işçi ve köylüleri, iktidarı kendi ellerine alma kararını verdiler. İki yıla yakın bir süredir kendi iktidarları, emekçilerin iktidarları için savaşıyorlar. Rusya'da emeğin sermayeye karşı muzaffer olacağı günler yakındır. O günden sonra, emeğin düşmanları artık bize saldıramaz olacaklardır. Fakat bu da yeterli değildir. Tüm dünyanın emekçilerinin dünyadaki tüm köleleştiricilere karşı birliği kaçınılmazdır. Bu nedenle, Sovyetler Rusyası'nın işçi ve köylü hükümeti, bunca hayati ve sorumluluk isteyen bir dönemin bütün sınavlarını yaşayan sizlerin, Türkiye işçi ve köylülerinin, birleşik güçlerinizle Avrupalı zorbaları yenmek ve ülke içinde de, kendi mutluluklarını sizlerin mutluluğu bahasına elde edenleri etkisizleştirip yok etmek için, bize dostluk elinizi uzatacağınıza inanmaktadır."

Sovyet iktidarı, Ankara'da BMM Hükümeti'nin kurulmasından hemen sonra, 2 Haziran 1920'de iki ülke arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasını önererek, BMM'ni Türkiye halkının gerçek ve tek meşru temsilcisi olarak tanıdığını açıklamıştır. İki hükümet arasında 16 Mart 1921'de imzalanan

Dostluk Anlaşması ile Misak-ı Milli ilk kez uluslararası bir sözleşmeyle onaylanmış; Türkiye ile RSFSC, birbirlerine zorla kabul ettirilmek istenecek hiçbir barış anlaşmasını, hiçbir uluslararası senedi tanımamayı taahhüt etmişlerdir.

16 Mart 1921 Antlaşması ile Ankara ve Moskova, "doğu uluslarının ulusal ve kurtuluş hareketleriyle, yeni bir toplumsal düzen için Rus işçilerinin açtığı savaş arasında bir uygunluk gördüklerini" belirtiyorlar ve bu nedenle, "doğu uluslarının özgürlük ve bağımsızlığa ve ülkelerinde kendi istedikleri tarzda bir hükümet biçimiyle kendilerini yönetmeye hakları olduğunu resmen ve kesin olarak tasdik ettiklerini" ilan ediyorlardı.

BMM ile Sovyet iktidarı arasında kurulan dostluk ve işbirliği ilişkileri, yalnız Türkiye'nin ulusal hükümetini politik ve diplomatik alanlarda güçlendirmekle kalmamış, aynı zamanda bağımsızlığı için silaha sarılan Anadolu halkına mali ve askeri yönlerden de güçlü bir destek kazandırmıştır. Lenin'in ülkesi, kurtuluş savaşı boyunca, hiçbir koşul ve karşılık öne sürmeksizin, ulusal güçlere 37.812 tüfek, 324 ağır ve hafif makinalı tüfek, 44.587 sandık mermi, 66 top ve daha birçok askeri yardımda bulunmuştur. Sovyet iktidarının aynı dönemdeki mali yardımı ise, 1921 yılında 6,5 milyon altın ruble, 1922 yılında 3,5 milyon altın ruble tutmuştur.

Sovyetler Birliği'yle kurulan ilişkiler, İkinci Dünya Savaşı yıllarına kadar, ülkemizin bağımsızlık ve egemenliğinin güçlendirilmesinde, yurt güvenliğinin ve bölge barışının sağlamaştırılmasında büyük rol oynamıştır.

1930'ların ilk yıllarından sonra Türkiye birkaç aşamadan geçecek zorlu bir sınav dönemine girmiştir. Bir yandan, Sovyetler Birliği'nin gerçekleştirdiği büyük atılımlar sonucunda sosyalizmle kapitalizmin arasındaki karşıtlık kesinleşirken, diğer yandan emperyalist devletler arasındaki çeliş-

kiler de derinleşmeğe başlamıştır. Avrupa'da faşizm canavarı hızla semirmiş, militarizm ve intikamcılık, anti-komünizm ve anti-sovyetizmle birleşerek dünya barışını ciddi şekilde tehdit eden boyutlara ulaşmıştır. Bu gelişmeler Türkiye'nin güvenliğini de büyük tehlikeler karşısında bırakmıştır.

Bu gelişmeler karşısında Türkiye bir süre dengeci bir politika izlemiş, bir yandan Sovyetler Birliği ile verimli ilişkilerini sürdürürken, öte yandan Avrupa'da mevcut anlaşmaların belirlediği sınırların korunması amacıyla uygun olarak "statü-kocu" diye bilinen emperyalist devletlere yakın bir tutum takınmıştır.

Ancak 1930'larda Alman emperyalist sermayesinin Türkiye'ye önemli ölçüde sızdırılması, faşist blokun zaferine bel bağlayan işbirlikçi bir sermaye grubunun türemesini hızlandırmıştır.

Türkiye'nin 1939 Ekim'inde İngiltere ve Fransa ile imzaladığı ittifak, görünüşte Türk-Sovyet ilişkilerinde önemli bir bozulma yaratmış olmamakla beraber, Ankara'nın emperyalist devletlerin anti-sovyet niyetlerine ortak edilişinin ilk belirgin işareti olmuştur. Ankara Hükümeti, bütün savaş yılları boyunca, kağıt üzerinde "müttefikler" in safında yer alıyor gözükmesine rağmen, Alman emperyalist tekelleriyle işbirliği yaparak zenginleşen gerici sermaye çevrelerinin ve ırkçı-faşist grupların etkisiyle, Hitler ve Mussolini faşizmine karşı açık tavır almaktan kaçınmıştır. Buna karşılık yine Ankara Hükümeti, kâh Müttefiklerin, kâh Mihver devletlerinin yem olarak ortaya attığı "Sovyet tehdidi" masallarına ayak uydurarak, SSCB'ne karşı düşmanca politikayı tırmandırma yoluna girmiştir. Bu arada 1941 ve 1944 yıllarında birkaç kez, Montreux Sözleşmesi'ne ve 1925 Türk-Sovyet Antlaşması'na aykırı olarak, 10'u aşkın Alman ve İtalyan gemisinin Boğazlar'dan geçmesine izin verilmiştir. Savaşın son yıllarında ise, Türkiye'yi

yönetenler, bu kez, galip emperyalist devletlerin nimetlerinden mahrum kalmamak telaşıyla, her adımlarında onların işaretine bakan kişiliksiz ve onursuz bir politika tutturmuşlardır. Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda sokulduğu dış politika doğrultusu, savaş yıllarında başlayıp gelişen teslimiyetçi politikanın bir devamı olmuştur.

Başta ABD olmak üzere emperyalist devletlerin Avrupa'yı karşıt bloklara bölmek ve dünya sosyalizmini saldırı üsleriyle kuşatıp tehdit etme girişimlerini haklı göstermek için kullandıkları "Sovyet tehdidi" ve "komünist yayılma tehlikesi" masalları, Türkiye'nin işbirlikçi burjuvazisi tarafından da benimsenerek teslimiyetçi politikanın sürdürülmesinde alabildiğine kullanılmıştır.

Sovyetler Birliği, Türkiye hükümetlerinin savaş yıllarında izlediği düşmanca politikayı ve özellikle Boğazlar'ın emperyalist devletlerce SSCB'ne gözdağı vermek için kullanılması girişimlerine göz yumulmasını dikkate alarak, 1925 tarihli Türk-Sovyet Antlaşması'nın yenilenemeyeceğini bildirmiş; antlaşmanın yeni koşullara göre geliştirilmesini önermiştir. Sovyet Hükümeti, daha sonra, ABD ve İngiltere'nin 1945 Potsdam Konferansı'nda Boğazlar için Türkiye'nin ve tüm Karadeniz ülkelerinin güvenliğiyle bağdaşmayacak bir statü istemeleri üzerine 1946 Ağustos'unda Boğazlar meselesinin çözümü için görüşmeyi önermiştir.

Sovyetler'in bu önerisinden çok önce Boğazlar'ın Montreux Antlaşması'na aykırı olarak önce güçlü bir İngiliz filosuna, daha sonra Amerikan Missouri zırhlısına açılması dikkatlerden kaçmamıştır. Kendi Sovyet düşmanı politikasını örtbas etmeye çalışsan Türkiye Hükümeti, SSCB'nin önerilerini, hiçbir somut belge ve kanıt gösteremediği halde, "Boğazlar'da deniz ve kara üssü istemesi ve Doğu Anadolu'dan toprak talep edilmesi" biçiminde yansıtmağa çalışmıştır. Bu temelsiz iddialar, uzun yıllar

"Türkiye üzerindeki Sovyet tehdidi" teranelerinin gerekçesi olarak kullanılmağa çalışılmıştır.

Gerici iktidar çevrelerinin girdiği anti-sovyetizm yarışının, gerçekte Amerikan emperyalizminden ulufe koparmaya yönelik olduğu çok geçmeden anlaşılmıştır. Daha 1945 yılında ABD'den 300 milyon dolarlık kredi talebinde bulunan Ankara Hükümeti'ne ABD İthalat ve İhracat Bankası 1946 Ekim'inde ilk 50 milyon dolarlık kredi yardımını göndermiştir. Dönemin Cumhurbaşkanı İnönü'nün deyimiyle, Truman Doktrini'ni "candan alkışlarla" karşılayan zamanın hükümeti, 12 Temmuz 1947'de ABD yönetimi ile bir ikili anlaşma imzalamıştır. Bu antlaşma ile, Türkiye'ye yapılacak yardımın uygulanma biçimlerinin ABD Başkanı'nca atanan bir kuruluş tarafından saptanması kabul edildiği gibi, ABD mevzuatında doğabilecek değişikliklerle antlaşmanın alabileceği yeni biçimlerin Türkiye tarafından peşinen kabul edileceği de tescil edilmiştir. Böylece gerici iktidar Türkiye'nin egemenlik haklarını fiilen bir başka devlete terketmiştir. Mart 1947'de Dünya Bankası ve IMF gibi tekelci kapitalist birliklere katılan Türkiye, 4 Temmuz 1948'de ABD ile imzalanan yeni bir anlaşma ile Marshall Planı'na da dahil olmuştur.

ABD emperyalizminin İkinci Dünya Savaşı sonrasında "dünyanın jandarması" kesilerek "Pax Americana" kurma girişiminin temelleri yıllarca önce atılmıştır. Diğer bir incelememizde ayrıntılı olarak belirtildiği gibi, ABD kapitalizmi, 1929-33 ekonomik bunalımında yediği darbenin yıkıntılarında kurtulabilmek için Avrupa üzerinde ve Uzakdoğu'da faşist ve militarist güçlerin yayılma siyasetleri yüzünden savaş bulutlarının toplanmasını önemli bir fırsat saymış ve ilk adımları, 1939 yılında tarafsızlık yasasını rafa kaldırıp silah ticaretine girişmekle atmıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasındaki askeri harcamalar Amerikan tekellerinin servetlerine servetler katmış, kazandığı bu

yeni güçle ABD emperyalizmi, tüm dünyada egemenlik kurmak üzere, belli bir süre için nükleer silah tekeline de sahip olmasından da yararlanarak, ekonomik, politik, ideolojik ve askeri planda dört koldan saldırıya geçmiştir. Ekonomik ve askeri yardım programları ve anlaşmaları, yeni uluslararası kuruluşlar, askeri ittifaklar ve nihayet NATO'nun kuruluşu, tırmanan bu saldırının basamak taşlarıdır. (*)

Yunanistan'daki gerici rejimin yurtsever, demokratik halk direnişini silahla ezme çabasında olduğu sırada ortaya atılan "Truman Doktrini" ile ABD, başka ülkelerin iç işlerine karışma ve Sovyetler Birliği'ni başka ülkelerin topraklarına yerleştirilen üslerle tehdit etme niyetini açığa vurmuştur. "Truman Doktrini"nin Sovyetler Birliği'ni hedef alan niteliğini, ABD'li yazar Walter Lipman 1947'de yayınladığı "Soğuk Savaş" adlı kitabında şöyle dile getirmiştir:

"Biz Türkiye'yi ve Yunanistan'ı, özel olarak yardıma ihtiyaçları olduğu, yada demokrasinin parlak örneklerini oluşturdukları için değil, Karadeniz'e, Sovyetler Birliği'nin kalbine açılan stratejik kapılar olmaları nedeniyle seçtik."

Avrupa'da savaş sonrası ilk emperyalist blok, 17 Mart 1948'de İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg arasında "Batı İttifakı" adıyla kurulmuştur. Perde arkasında ABD'nin gizlendiği "Batı İttifakı", NATO'nun çekirdeğini oluşturmuştur. Nitekim NATO, açık adıyla Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü, 4 Nisan 1949'da Brüksel'de ABD, Büyük Britanya, Fransa, İtalya, Kanada, Belçika, Hollanda, Portekiz, Danimarka, Norveç, İzlanda ve Lüksemburg'un katılmasıyla kurulmuştur. Türkiye ve Yunanistan NATO'ya 1952'de, Federal Almanya ise 1955'te üye olmuşlardır.

Gerici büyük sermaye iktidarının, ülkemizin u-

---

*) İno-Türk Ajansı, *Ulusal Savunma*, Brüksel 1979

ulusal bağımsızlığından ve egemenliğinden vazgeçerek, Türkiye'yi kendi ekonomik, politik ve stratejik egemenlik sistemine bağlamaya çalışan emperyalizmle işbirliği yoluna girmesinde başlıca itici faktör, işçi sınıfımız ve emekçi kitleler üzerindeki sömürü düzenini sağlamlaştırma çabası olmuştur. Cumhuriyet tarihi boyunca ve özellikle savaş yıllarında gelişip güçlenen ve toplumumuzun en geniş kesimlerinden uzlaşmaz çıkar çatışmalarıyla ayrılan büyük sermaye çevrelerinin, ulusal bağımsızlık ve egemenliğin korunmasından hiçbir çıkarları kalmamıştır. Büyük burjuvazi ve büyük toprak sahipleri, ulusal niteliğini bütünüyle yitiren bu en gerici çevreler, işçi sınıfına ve emekçi halka karşı emperyalist güçlerle işbirliği yaparak onun küçük ortağı olma yolunu seçmişlerdir.

Türkiye hükümetlerinin, emperyalizmin ekonomik ve politik bloklarında yer alabilmek için yürüttüğü ısrarlı çabaların amacını, Ocak 1949'da kurulan Şemsettin Günaltay kabinesinin programındaki şu görüşler ortaya koymaktadır:

"Avrupa kalkınması için ABD Hükümeti'nin girişmiş olduğu büyük ölçüde yardım hareketinden gereği gibi faydalanabilmeye azami derecede dikkat etmek kararındayız. Hükümetimiz, bu yardımı kalkınma ve istihsalî çoğaltma işlerinde başlıca destek saymaktadır."

Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak ise Ağustos 1949'da Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne üye yapılmasını şöyle açıklamıştır:

"Ancak bir Avrupalı devlet sıfatıyla ki, Amerikan Marshall yardımından istifade edebiliyoruz."

Gerici iktidar çevrelerinin Türkiye'yi NATO'ya bağlayabilmek için 1949'dan itibaren emperyalist devletlerin eteğine yapışacak kadar ısrarla yürüttükleri politika da, aynı teslimiyetçi anlayışın ürünü olmuştur. Hükümetler, emperyalist devletlere Türkiye'nin esas olarak emperyalist ülkeler arası

bir örgüt olan NATO'ya alınmasının zorunluluğunu anlatabilmek için, Türkiye'yi "komünist yayılma tehlikesi"nin tehdidi altında göstermeye yönelik sistemli bir propaganda yürütmüşlerdir. Dışişleri Bakanı Sadak, daha 1948'de New York Times Gazetesi'nde, Türkiye'nin Amerika'ya "müttefikten daha yakın" olduğunu ilan etmiş, bu ilişkilerin "bir ittifakta sağlama bağlanmasını" dilemiştir. NATO'nun kuruluşundan 24 gün önceki Cumhuriyet Gazetesi'nde ise, "Batılı müttefiklerin... Akdeniz yolunu Bolşevik tecavüzüne açık bıraktıkları" hatırlatılarak, "Birleşik Amerika, İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan ve Türkiye'nin iştirak edecekleri bir Akdeniz savunma paktı vücuda getirilmesi" istenmiştir.

Ne var ki, Türkiye'yi kendi global stratejik hesapları içinde önemli sayarak daha 1947'de "acil yardıma muhtaç" ilan eden emperyalist devletler, Türkiye'nin üyelik talebinin kabulü konusunda belli bir çekingenlik göstermişlerdir. Bu, kendi aralarındaki hegemonya hesaplarının bütünüyle uyuşma halinde olmamasından ileri gelmiştir. İngiltere, Türkiye ve Yunanistan'ın NATO'ya üye olmasıyla, Ortadoğu'da hâlâ korumayı umduğu egemenliğini bütünüyle ABD'ye kaptıracağından endişe ederek, Türkiye'nin ilk taleplerinin karşısına dikilmiştir. ABD ise, NATO içinde Fransa ve İngiltere üzerindeki üstünlüğünü kesin olarak sağlama bağlayıncaya kadar, zaten ikili antlaşmalarla kontrol altına aldığı Türkiye ve Yunanistan'ın NATO'da yer almasını zorunlu görmemiştir.

ABD'nin NATO içindeki hegemonyasının tartışılmaz biçim almasından sonra Türkiye ve Yunanistan'a NATO'nun kapıları açılmış ve 18 Şubat 1952'de iki ülke de NATO'ya resmen üye olmuştur.

Türkiye'yi emperyalizmin saldırgan ve savaşçı planlarına alet etme, ulusal bağımsızlığımızı ve egemenliğimizi ortadan kaldırma doğrultusundaki bu girişimler, yurtsever ve barışçı güçlerin sert ve

kararlı tepkisiyle karşılaşmıştır. 14 Temmuz 1950'de Behice Boran'ın genel başkanlığında kurulan Türk Barışseverler Cemiyeti, savaşın kaçınılmaz olduğu iddiasını kesinlikle reddederek, "harp denilen kanlı ticarettten çıkarı olan menfaatperest azınlıklar"a karşı "barış davasının da ancak umumiyetle vatandaşların ve halk kitlelerinin alakası ve gayretleri sayesinde kazanılabileceğini" ilan etmiştir. Barışseverler Cemiyeti'nin Kore'ye asker gönderilmesine karşı çıkan bildirisini 28 Temmuz 1950'de 24 bin adet basılarak dağıtılmıştır. Kararın ülkemizin değil ABD'nin çıkarlarını gözettiğini ısrarla vurgulayan bu bildiri üzerine Barışseverler Derneği kapatılarak yöneticileri mahkum edilmiştir.

NATO'cu güçlere kendini beğendirme gayreti içindeki Türkiye yöneticileri, bir yandan binlerce yurt çocuğunu uzak Doğu'da ölüme gönderirken, öte yandan da ülke içinde ilerici, demokrat, sosyalist güçlere karşı ağır bir baskı ve terör kampanyası açmışlardır.

Bu terör kampanyasının hedeflerinden biri olan ve 1951 yılı sonbaharında TKP Genel Sekreteri olarak tevkif edilen Zeki Baştımar, davanın görüldüğü mahkeme önünde şöyle demiştir: "Önünüzde görülen bu dava ise, doğrudan doğruya siyasî maksatlarla açılmış ve kanunun açıklığına rağmen, yine siyasal maksatlarla askeri mahkemeye verilmiştir. Çünkü tevkifler sırasında Atlantik Paktı'na girmek için her çareye başvurmakla meşgul olan hükümet, memleketi komünizm tehdidi altında göstermek ihtiyacında idi. Çünkü, emperyalistlerin ve başta Amerikalıların gözüne girmek ve memleketi onlara cazip göstermek peşindeydi. Çünkü, barışın en ateşli savunucularına karşı, dünya gerçiliğine bir mücadele örneği vermek, hükümetin siyasî ihtiraslarına uygun düşüyordu."

Türkiye'nin NATO'ya sokulmasıyla birlikte, ülkenin dış politikası bütünüyle emperyalizmin çı-

karları doğrultusuna girmiştir. Uluslararası barış ve güvenlik açısından büyük önem taşıyan Doğu Akdeniz ve Balkanlar bölgesinde, Türkiye'ye emperyalizmin sözcüsü ve gözcüsü görevi verilmiş istenmiştir.

NATO'nun Güney Doğu Avrupa Müttefik Kara Kuvvetleri ve Altıncı Taktik Hava Kuvvetleri karar-gahları İzmir'de kurulmuş, Türkiye'nin dört bir yanı ABD üsleriyle donatılmış, nükleer başlıklı füzeler Türkiye'de üslendirilmiş, Türk Ordusu tamamen NATO'daki ABD generallerinin emrine tabi kılınmış, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin tüm kuruluş, eğitim, silah standartları ABD Ordusu'nunkine uydurulmuştur. (*)

1953 yılında Türkiye, emperyalizmin Balkanlara sıkıca yerleşmek ve sosyalist ülkelerin kalbine sızmak amacıyla Yunanistan ve Yugoslavya'nın da katılmasıyla oluşturulmasına önyak olduğu ölü doğan Balkan Paketi'ne üye olmuştur. 1955 yılında Türkiye bu kez, daha sonra CENTO adını alacak olan Bağdat Paketi'nin kurucuları arasında yer almıştır. Böylece Türkiye hükümetlerinin, 1956-58 Ortadoğu bunalımlarında provokatif ve saldırgan bir rol almalarının "hukuki" kılıfı da hazırlanmıştır. Lübnan'a müdahale eden Amerikan askeri birlikleri, Adana'daki İncirlik Üssü'nden hareket etmişlerdir.

Türkiye, 1950'lerin ikinci yarısında gelişip güçlenmeye başlayan "Bağlantısız Ülkeler Hareketi" ne karşı da düşmanca bir tutum içine sokulmuştur. 1955 yılında Bandung'ta yapılan ikinci Bağlantısızlar Konferansı'nda gerici Irak ve Pakistan rejimleriyle birlikte hareketi bölmeye yönelik bir politika izleyen Türkiye'deki iktidar, genç ulusal devletlerin büyük çoğunluğu tarafından "emperyalizmin ajanı" olarak görülmüştür. Gericiliğin ülkenin adına yapıştırdığı bu korkunç leke, son

---

*) Ayrıntılı bilgi için bak: İno-Türk Ajansı, *Ulusal Savunma*, Brüksel 1979

yıllardaki bazı açılımlara rağmen, silinebilmiş değildir. (*)

Türkiye'nin NATO'ya üye yapılmasından sonra 1954 yılında kabul ettiği NATO devletleri arasındaki "taraf devletler arasında kuvvetlerin statüsüne mütedair" sözleşmeye ve NATO Antlaşması'nın 3. maddesine dayanarak, Türkiye ile ABD arasında yüze yakın "ikili anlaşma" yapılmıştır. Bir bölümünün yazılı metni bile bulunmadığı açıklanan ve mevcut anlaşmalar uyarınca bağlandığı gerekçesiyle TBMM'den dahi gizli tutulan bu anlaşmalar, Türkiye'nin egemenlik haklarına ABD'nin ortak edilmesi anlamını taşıyan hükümlerle doludur.

Topraklarımız üzerindeki Amerikan işgal ve saldırı üsleri, 23 Haziran 1954 tarihli Askeri Kolaylıklar Antlaşması'na dayanarak kurulmuştur. Bu üsler, hava üsleri, stratejik füze üsleri, elektronik dinleme mevzileri ve buralarda çalışan Amerikan askeri personelinin her türlü ihtiyaçlarının sağlanması için kurulan tesisler olarak dört grupta toplanmıştır. Bu üsler ve mevziler için, sadece istimlak yoluyla 34 milyon metrekaare yurt toprağı emperyalist saldırgan emellerine teslim edilmiştir. Saldırı ve işgal üslerinin bakımı için her yıl emekçi halkımızın rızkından on milyonlarca lira kesilmiştir.

1954 Antlaşması'na dayanılarak Çiğli'de bir ABD hava üssü kurulmuş; Adana'daki İncirlik Hava Üssü, bir bunalım halinde Amerikalılara bırakılmak üzere NATO Stratejik Hava Kuvvetleri Komutanlığı'na bağlanmış, Piriçlik (Diyarbakır), Esenboğa (Ankara), ve Eskişehir hava alanlarından ABD uçaklarının yararlanması kabul edilmiş, Karamürsel, Samsun, Trabzon, Ankara ve Diyarbakır'da elektronik dinleme üsleri kurulmuş ve Amerikan gemilerinin Türk limanlarında barınma ve tamir kolaylıklarından yarar-

---

*) Ayrıntılı bilgi için bak: İno-Türk Ajansı, *Bağlantısız Ülkeler Hareketi*, Brüksel 1979.

lanmaları kabul edilmiştir. Ayrıca bu üslerin personeline yargı ayrıcalıklarından özel posta servisine, gümrükten arınmış satış kantinlerinin açılmasına dek uzanan çeşitli haklar tanınmıştır. Gerici iktidarlar böylece adeta yeni bir "kapitülasyonlar dönemi"ni başlatmışlardır. Topraklarımızın, dünya barışını tehdit eden nükleer başlıklarla dolup taşan ve Sovyetler Birliği ile ilerici Arap ülkelerine yönelik casusluk faaliyetlerini açıktan açığa yürüten ABD saldırı üslerine açılması, yurdumuzun bağımsızlığına, egemenliğine ve güvenliğine ağır bir darbe indirmiştir.

2 | NATO BİR SALDIRI ÖRGÜTÜDÜR

NATO'nun kuruluşu, Birleşmiş Milletler Antlaşması'na dayanılarak haklı gösterilmeğe çalışılmıştır. Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın 51 ve 52. maddeleri, üye devletlerin, "en doğal meşru savunma hakları"nı kullanabilmeleri için ortaklıklar kurmalarına olanak tanımaktadır. Fakat aynı maddeler, "meşru müdafaa" için zorunlu koşul olarak "silahlı bir saldırı"nın varlığını öngörmekte ve kurulabilecek bölgesel anlaşmaların amacını, "mevzii mahiyette bir harekete müsait bulunan işlerin çözülmesi" ile sınırlamaktadır.

Yine BM Antlaşması'nın 51. maddesi, üye devletlerin gereğinde tek tek alabilecekleri önlemlerin, BM Güvenlik Konseyi'nin kendi gerekli gördüğü önlemleri almasına ve gerekli gördüğü yönde hareket etmesine hiçbir biçimde engel olamayacağını belirtmektedir. BM Yasası'nın 53. maddesi ise bölgesel anlaşmaların Güvenlik Konseyi'nin izni olmaksızın zorlayıcı hareketlere girişmelerini yasaklamaktadır. 54. maddesiyle bölgesel anlaşmaların

giriştiği, yada tasarladığı her hareketin Güvenlik Konseyi'ne bildirilmesini öngören BM yasası, yine bu antlaşmaların ve çalışmaların, BM'nin amacı ve ilkelerine aykırı olamayacağını belirtmektedir.

NATO Antlaşması ise, BM yasasının bütün bu gerekleriyle çatışmaktadır. NATO, herhangi bir gerçek saldırı olasılığına karşı değil, açıkça, uluslararası ortamı gerginleştirmek amacıyla ortaya atılan sahte bir "düşman hayali" hedef gösterilerek kurulmuştur. Daha sonra ABD Dışişleri Bakanlığı görevinde Sovyetler Birliği'ni "kuşatma" politikasını yönetecek olan John F. Dulles, Mart 1949'da NATO'nun kuruluşundan bir kaç gün önce şöyle diyordu: "Sovyet Hükümeti, bugünkü koşullarda savaşı ulusal siyasetinin bir aracı olarak kullanmak nitesinde değildir. Bizim hükümetimizde, yada başka herhangi bir hükümette, Sovyetlerin bugün açık bir saldırı tasarladığına inanan, asker yada sivil sorumlu bir kişi tanımıyorum."

Dulles, 1957'de yayınladığı kitabında da aynı inancı Avrupalı müttefikleri adına tekrarlıyordu: "Avrupa'daki en yüksek ve yetkili kişiler, bana (Sovyetler Birliği) Komünist Partisi'nin, Rusya'nın kendisi bir saldırıya muhatap olmadıkça ve Rus halkı kendi savunması için kaçınılmaz olduğuna inanmadıkça, Rus Ordularına Batı Avrupa üzerine işgal orduları olarak yürüme emri verebileceğine inanmadıklarını açıkladılar... İyi istihbarat alan kişilerin çoğunluğu, Rus Kızıl Ordusu'nun Batı Avrupa'da, yada Asya'da bir saldırı savaşı başlatmak üzere girişebileceği bir işgal tehdidinin olmadığı görüşündedirler."

Demek ki NATO ittifakı, sahteliği apaçık ortada olan bir "düşman"ı caydırma bahanesi arkasında, düpedüz sosyalist ülkeleri, dünya işçi sınıfı hareketini ve ulusal kurtuluş hareketlerini, kısacası bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm güçlerini tehdit ve şantaj yoluyla sindirme ve baskı altına alma amacıyla kurulmuştur. ABD Başkanı Truman,

kendi anılarında, ABD Ulusal Güvenlik Kurulu'nun 6 Ocak 1949 tarihli toplantısında NATO'yu açıkça, sözde "otomatik olarak bir savaşa yol açmamasını" öngören bir "saldırı ve savunma örgütü" olarak tanıttığını yazmaktadır. Bu, uluslararası sorunların çözümünde son sözü söyleme yetkisini BM'den gaspederek, NATO'da kenetlenen emperyalist devletlerin kaba kuvvet şantajının eline alma amacının itirafından başka birşey değildir. NATO'nun varlığı, BM yasasının amaç ve ilkelerine dayanmak şöyle dursun, doğrudan doğruya BM'i etkisizleştirme, onun temeline dinamit koyma amacına yöneliktir.

NATO antlaşmasının 4. maddesi, üye devletlere, herhangi bir uluslararası sorun karşısında öncelikle birbirleriyle danışma yükümlülüğünü getirecek, Sovyetler Birliği'nin de daimi üyesi olduğu BM Güvenlik Konseyi'nin yetkilerini fiilen hiçe saymış olmaktadır. Antlaşmanın 5. maddesi ise, BM yasasınının 53. maddesinin hükümlerine aykırı olarak, NATO üyesi devletlerin, birbirleriyle danışarak "silahlı kuvvetlerin kullanılması dahil, gerekli gördükleri her türlü harekete girişebileceklerini" öngörmektedir. NATO antlaşmasını imzalayanlar, uluslararası sorunları barışçı güçlerin etkin denetiminden kaçırarak emperyalist devletlerin birer "aile" sorunu haline getirebilmeyi, saldırgan terip ve planlarını kalın gizlilik duvarları arkasında tezgahlayıp halklara dayatabilmeyi, özellikle silahlanma yarışını her türlü dizginden kurtararak diledikleri gibi körükleyebilmeyi hesaplamışlardır. NATO, emperyalizmin bütün saldırgan güçlerini dünyanın tüm barışçı, ulusal kurtuluşçu, demokratik, sosyalist güçlerinin karşısında tek bir disiplin altında birleştirme çabasının ürünüdür.

NATO antlaşması, üye devletlerin hükümranlıklarına da kabul edilemez sınırlamalar getirmektedir. Antlaşmanın 8. maddesi, imza koyan devletlerin, gelecekte de bu antlaşmaya aykırı herhangi ulus-

lararası taahhüde girişmemelerini öngörmektedir. Bu madde, NATO üyesi devletlerin, ulusal politikalarını NATO'ya karşı girdikleri taahhütler içine hapsetmeleri anlamını taşımaktadır. Böylece hiçbir üye devlet, önem derecesi ne olursa olsun hiçbir uluslararası sorun karşısında, kendi vazgeçilmez hükümler haklarını kullanarak, dilerse NATO üyesi diğer devletlerin görüş ve onayını almadan davranamayacaktır. Antlaşmanın bu hükmü, fiilen, ABD'nin diğer NATO üyesi devletlerin ulusal politikaları üzerindeki egemenliğini meşrulaştırmış olmaktadır.

Buna karşılık NATO antlaşması, herhangi bir askeri çatışma durumunda, ABD'nin, diğer taraf ülkelere karşı herhangi bir bağlayıcı taahhüt altında bulunmamasını, tam bir hareket serbestliğini korumasını sağlayacak biçimde formüle edilmiştir. Böylece NATO Antlaşması ile ABD, bir yandan diğer üye devletlerin ulusal politikaları üzerinde fiili ve tam bir kontrol hakkını elde ederken, öte yandan, bu devletleri kendi uluslararası çıkarları gerektirdiğinde bir savaşa sürükleyebilme amacını meşrulaştırmış olmaktadır.

Taraflar arasında bu tür bir karşılıklı ilişkiler sistemini öngören, fiilen bir devletin çıkarlarının diğerlerinin üzerindeki egemenliğinin ve yönlendiriciliğini benimseyen bir ittifakın, uluslararası barış ve güvenliği sağlama alabilecek "kollektif" bir güvenlik sistemi sayılması asla mümkün olamaz. Diğer ülkeler karşısında tartışılmaz bir ekonomik ve askeri üstünlüğü elinde tutan bir devletin, kendi uluslararası politikasını diğer ittifak üyelerini de kapsayacak biçimde yürütmesine meşruluk tanıyan bir antlaşma söz konusu devletin diğerleri üzerindeki hegemonya aracından başka bir şey olamaz. NATO ittifakı, kollektif bir güvenlik sisteminin oluşmasına yönelik olmak şöyle dursun başta Amerikan emperyalizmi olmak üzere, emperyalizmin en güçlü merkezlerinin, kendi yayıl-

ması ve saldırgan çıkarlarını, ittifak üyesi ülkelerin halklarına dayatmalarının, bu çıkarları bir dünya politikası olarak yürütmelerinin bir aracıdır.

NATO antlaşması, aynı zamanda, ABD'ye, diğer ülkeleri askeri güçlerini artırmaya zorlama, bu arada onların topraklarında askeri üsler bulundurma olanağı da tanımaktadır. Antlaşmanın 3. maddesi, "antlaşma amaçlarının daha etkin bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak için tarafların kendi hususi vasıtalarını geliştirmelerini ve birbirlerine karşılıklı yardımlarda bulunmalarını" öngörmektedir. Böylece ABD, silahlanma yarışının orkestra şefliğini eline geçirmiş olmaktadır. Antlaşmanın bu hükümleri ve bu hükümlere dayanılarak gerçekleştirilen ikili antlaşmalar, ABD'nin diğer ülkelerin topraklarına kurduğu saldırı üsleri, NATO üyesi devletlerin Amerikan emperyalizmine bağımlılığını daha da artırdığı gibi, bu devletlerin egemenlik ve hükümranlık haklarını da ayaklar altına almaktadır.

ABD'nin NATO üyesi devletler üzerindeki hegemonyası, daha sonra resmi belgelere de geçen mazeretlerle haklı gösterilmeye çalışılmıştır. NATO Enformasyon Servisi'nin bir yayınında şöyle deniliyordu: "NATO ülkeleri gerek hak gerekse Konsey'deki oyları bakımından eşit olmakla birlikte, nüfus ve toprak genişliği bakımından eşit değildir. Büyük devletlerin, küçük devletlerin düşünmek zorunda olmadığı dünya çapında sorumlulukları vardır. Bir anlaşmaya serbestçe varabilmek için ilk şart, ulusların müttefiklerinin içinde bulunduğu durumu anlamalarıdır." (*) Bu itirafname, NATO üyelerini "küçük" ve "büyük" olarak ayırmak için öne sürülen "nüfus ve toprak genişliği" farklılıkları, NATO devletleri arasında ekonomik ve askeri güç dengesizliğini, özellikle ABD'

---

*) NATO, Bilgiler ve Belgeler, s. 76

nin dünya çapındaki emperyalist çıkarlarının üstünlüğünü gizlemek için uydurulmuş bir kılıftan ibarettir.

Kapitalist ülkeler arasındaki ilişkiler, sömürüye dayanan toplum düzeninin tabiatı gereği kaçınılmaz olarak, her zaman üstünlük yada bağımlılığa, tahakküm yada boyun eğmeye dayalı ilişkiler olmuştur. Kapitalist devletler arasındaki, yada onları bir arada ilgilendiren uluslararası sorunlar, her zaman, her ülkede iktidarı elinde tutan sermaye güçlerinin karşılıklı kuvvet oranlarına göre çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu değişmez yasa emperyalist devletlerle geri yada orta derecede gelişmiş kapitalist ülkeler arasındaki ilişkiler için olduğu gibi, değişik nitelikte ve biçimlerde de olsa, emperyalist devletler arasındaki ilişkiler için de geçerlidir. Emperyalist devletler, bir yandan geri yada orta derecede gelişmiş kapitalist ülkeler karşısında kollektif bir sömürücü olarak davranırken, öte yandan da kendi aralarında da birbirlerine bağımlılık ve üstünlük ilişkileriyle bağlıdırlar.

Birkaç emperyalist devletin yada tümünün, başka emperyalist devletlere yada özellikle sosyalizme ve ulusal kurtuluş hareketine karşı, aralarındaki ayrılıkları ikinci plana iterek daha sıkı bir dayanışma içinde birleşmeleri, kendi aralarındaki üstünlük ve bağımlılık ilişkilerini ortadan kaldırmaz, tam tersine bu ilişkileri daha da derinleştirip kökleştirir. Emperyalist devletler arasındaki ittifaklar, bir yandan aralarında en güçlü olan devletin, diğerleri üzerindeki hegemonyasını daha da güçlendirmesini sağlar; öte yandan da emperyalizmin dünya egemenliği sisteminde bu devletin etkinliğinin ve gücünün artırılmasına yol açar.

Amerikan emperyalizmi, İkinci Dünya Savaşından sonra, savaş yüzünden de büyük ölçüde zayıflamış olan kapitalist Batı Avrupa ülkelerinin, dünya

sosyalist sistemini ve ulusal kurtuluş hareketini hedef alan emperyalist bloklarda birleştirilmesine önyak olarak, kendisinin bu ülkeler üzerindeki hegemonyasını da daha sağlamlaştırmayı gözetmiştir. Bu arada Türkiye, Yunanistan ve hatta Portekiz gibi, geri yada orta düzeyde gelişmiş kapitalist ülkeleri de NATO içine sokarak, bu ülkeleri "yeni-sömürgeci" bir tahakküm altına almayı hesaplamıştır. "Sovyet tehdidi" masalları, emperyalist bloklara sokulan ülkelerin halklarını da boyunduruğa bağlayabilmek için bir "yem" olarak kullanılmıştır. NATO, emperyalizmin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yeniden biçimlenen ekonomik, politik ve stratejik egemenlik sisteminin başköşesine ABD'yi oturtan bir savaş çadırıdır.

NATO, emperyalist ülkeler arasındaki ekonomik bütünleşmenin, ittifaka üye devletler ekonomilerinin Amerikan tekelci kapitalinin kontrolüne sokulmasının da bir aracı olarak kurulmuştur. Antlaşmanın 2. maddesi, taraf devletlerin "uluslararası ekonomik politikalarındaki bütün ayrılıkları gidermeye çalışacaklarını ve içlerinden herbiri veya hepsi arasında ekonomik işbirliğini teşvik edeceklerini" belirtmektedir. NATO üyelerinin 1956'da kabul ettikleri "Üçler Raporu"nda ise, ödeme mübadelelerinin, el emeği ve yatırım hareketlerinin mümkün olduğunca serbestleştirilmesi; ittifak üyesi devletlerin "kendi çıkarları için" gelişmekte olan ülkelere yardım etmeleri öngörülmektedir. Böylece NATO'nun emperyalizmin sömürge sisteminin çöküşüyle politik bağımsızlıklarını kazanan genç ulusal devletleri yeni-sömürgeci ekonomi politikalarıyla yeniden kapana kısıtirma amacını da içerdiği açıkça ilan edilmektedir.

Sözü edilen "Üçler Raporu"nda ayrıca, üye devletlerin, "rekabet koşulları altında refah ve ekonomik gelişiminin özgür kurumlarla sağlanması için özgür kurumların üstünlüğünü kanıtlayan bir politika izlemeleri" öngörülmektedir. "Üçler Ra-

poru" üzerine 1958'de kurulan İktisat Komitesi'nin amaçları arasında, "komünist ülkelerin ekonomilerinin daha iyi bilinmesini sağlamak" ve "Doğu - Batı arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişimini öğrenmek" yer almaktadır.

Bu ve benzeri hüküm yada düzenlemeler, NATO'nun amacının, doğrudan doğruya kapitalist toplum düzeninin temellerini korumak ve sağlamlaştırmak, sermaye diktatörlüğünün "Hür Dünya" yaftası arkasına gizlenen kurumlarını güçlendirmek, tekelci devlet kapitalizmi mekanizmalarını daha uyumlu bir biçimde işletmek, kapitalizmin sosyalizm karşısındaki umutsuz rekabetinde sömürü düzeninin sözde "üstünlüğünü kanıtlamak" için tüm güçleri harekete geçirmek, kapitalist ve sosyalist ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilere ambargo koyarak, soğuk savaşı körüklemek ve dünya sosyalizmini bir yalıtılma çemberi içine hapsetmek olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. NATO'nun bu gerçek amaçlarını "meşru müdafaa" kavramı içine sığdırmak ancak emperyalizmin demagoglarının kalkışabileceği bir iştir. NATO'nun çirkin yüzü, üzerine yapıştirilmek istenen masum "savunma örgütü" maskesinin arkasında sinsî sinsî sırıtmaktadır.

NATO, gizli yada açık olarak izlediği bu temel hedefleriyle, üye devletlerin egemenlik haklarını hiçe saymakta, halkların kendi toplumsal ve politik sistemlerini kendi iradeleriyle özgürce belirleme haklarını ayaklar altına almakta, devletler arasında karşılıklı güven ve işbirliğinin yerleşmesini, uluslararası barış ve güvenliğin güçlenmesini torpillemeye çalışmaktadır.

NATO'nun kuruluşu ve gelişmesi, emperyalist devletleri ve dev tekelleri ekonomik bloklar içinde de birleştirme girişimleriyle sıkı bir ilişki içinde olmuştur. 1950'de kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Birliği ile Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu, yine 1950'de oluşturulan Avrupa Tediye Birliği; Marshall planına bağlı olarak kurulan Av-

rupa Ekonomik İşbirliği Örgütü, Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası v.b. savaş sonrası emperyalist dünyaya damgasını vuran tekелci devlet birliklerinin başlıcalarıdır. Bu kuruluşlar, dünyadaki güçler dengesinde sosyalizm lehine değişen yeni koşullara kendisini uydurmaya çalışan emperyalizmin, ekonomik stratejilerini uyumlulaştırma, tekелci sermayenin egemenliğini güçlendirme, sosyalizm karşısındaki mücadeleyi yönlendirme görevini yürüten kurmay örgütleri olmuşlardır.

NATO, emperyalizmin sadece ekonomik, politik ve askeri stratejilerinin yönlendirildiği bir karar-gah olmakla da kalmamıştır. Saldırgan blok, aynı zamanda, emperyalizmin ideolojik saldırılarının yönetildiği bir merkez görevini görmektedir. NATO antlaşmasının yine 2. maddesi, üye devletleri, meşhur "hür müesseselerin istinat ettiği prensiplerin daha iyi anlaşılmasını temin" ile görevlendirmektedir. Böylece NATO, kapitalist dünyada burjuva toplum düzenini yüceltmek, kapitalizmin uzlaşmaz çelişkilerini ve çözümsüz sorunlarını gizlemek, işçi sınıfını ve emekçi kitleleri toplumsal devrim yolundan saptırmak, emperyalizmin geri ülkelerin halkları üzerindeki baskı ve sömürsünü maskeleyerek, sosyalist ülkeleri karalamak için sürdürülen propaganda çabalarının birleştirilip koordine edildiği devletlerüstü bir kuruluş haline getirilmektedir. NATO antlaşmasına imza koyan devletler de, böylece, başta Pentagon olmak üzere emperyalizmin en gerici çevrelerinin, kendi çıkarlarını dünya halklarına dayatmak için yürütecekleri her türlü propagandaya ülkelerini teslim etmiş olmaktadır. Ulusların egemenlik haklarını fiilen bu kuruluşa devretmekte, en azından onunla paylaşmayı kabullenmektedirler.

Kuruluşundan günümüze kadar NATO, tüm dünyada anti-komünist, anti-sovyet, militarist mihrakları birleştirip koordine etmeye; bu arada üye devletlerin silahlı kuvvetlerini antikomünist, demokra-

si düşmanı bir ideolojiyle donatmaya girişmişlerdir. Bu amaçla her türlü kitle iletişim araçları, milyarlarca doların akıtıldığı yazılı yayın olanakları harekete geçirilmiştir. NATO kurumlarının sistematik propaganda faaliyetleri ile, faşizmin başlıca ideolojik silahı olan şovenizm ve savaş taraftarlığı birçok ülkede neredeyse resmi ideoloji düzeyine yükseltilmiştir.

NATO, ideolojik propaganda faaliyetleri için, kendi gizli istihbarat ve casusluk örgütlerini kurmuş, ayrıca üye devletlerin gizli servisleriyle içiçe geçerek onları kendi denetimi altına almıştır. Öte yandan üye devletlerde özellikle NATO'nun propagandası amacıyla çalışan örgütlerin kurulmasını sağlamıştır. Resmi bir NATO yayını, blokun ideolojik propaganda ve yöntemleri hakkında şu bilgileri veriyor: "NATO ve üyeleri, kamuoyunu NATO ve Atlantik Topluluğu konusunda aydınlatmak üzere işbirliği yapmaktadır. Nitekim basın ve enfomasyon servisleri, milli enfomasyon servisleri ile yakın işbirliği yapmakta ve Atlantik Antlaşması Derneği gibi resmi olmayan kuruluşlarla da bağlantı kurmaktadır." Bugün bütün NATO üyesi ülkelerde, bu arada Türkiye'de, uluslararası bir kuruluş olan Atlantik Antlaşması Dernekleri Birliği'ne (ATA) bağlı, resmi olmayan dernekler faaliyettedir.

Atlantik Antlaşması Dernekleri, hükümetlerin gözü önünde ve açık desteğiyle, NATO üyesi devletlerin egemenlik haklarını çiğnemekte, yasalarını ayaklar altına almaktadır. Bu derneklerin faaliyetleri, özellikle öğretmenleri, gençleri ve sendikacıları kapsamaktadır. Türkiye'de de Türk Atlantik Antlaşması Derneği, açıktan açığa uluslararası kuruluşun bir kolu olarak ve bu kuruluşun propagandasını yürütmek amacıyla çalışmaktadır. Bu dernek, en gözü dönmüş savaş hayranlarını, en azılı demokrasi düşmanlarını, emperyalizmin en pervasız işbirlikçilerini çatısı altında

toplamaktadır. NATO'nun sivil beşinci kolu olan Türk Atlantik Antlaşması Derneği'nin derhal kapatılması, yöneticileri ve üyeleri hakkında kovuşturma açılması gerekmektedir.

Yeryüzünde yayımlanan tüm yazılı ve sözlü istihbaratın üçte ikisi, Amerikan emperyalizminin propaganda aygıtından çıkmaktadır. 1953'te Eisenhower tönnetimi tarafından kurulan ABD Enformasyon Ajansı (USIA) 112 ülkede 188 şube bulundurmaktadır. ABD Savunma Bakanlığı Pentagon'un ise USIA'nın iki katı eleman çalıştırdığı bilinmektedir. USIA'ya bağlı Amerika'nın Sesi (VOA) radyosu bütün dünyaya yayın yapmaktadır. ABD, ikili anlaşmalarından yararlanarak Batı Avrupa'da uzun erimli radyo istasyonları kurmuştur. Bunlardan, Federal Almanya'daki RAS'ın yayınları özellikle Alman Demokratik Cumhuriyeti'ne yöneliktir. Sosyalist ülkelere yönelik yıkıcı yayınları sürdüren "Özgürlük" ve "Hür Avrupa" radyolarınının, ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından yönetildiği açıklanmıştır. Öte yandan, ABD propaganda ve casusluk için çeşitli ülkelere gönderdiği "barış gönüllüleri"ne büyük masraflar yapmıştır.

NATO'nun üye devletler üzerindeki askeri, politik, ekonomik ve ideolojik yönlendirme faaliyetleri, fiilen bu devletlerin hükümlerinin haklarının çiğnenmesi, içişlerine karışılması anlamına gelmektedir. Fakat NATO antlaşması, bunun da ötesinde, üye ülkelerin toplumsal ve politik sistemlerinde meydana gelebilecek herhangi bir değişikliği önlemeye yönelik doğrudan doğruya bağlayıcı hükümler içermektedir. Antlaşmanın 4. maddesine göre, "içlerinden herhangi birinin siyasi istiklalinin veya güvenliğinin, taraflardan birinin fikrinde tehdit altında bulunması halinde, taraflar birbirleriyle istişare eyleyeceklerdir." Böylece herhangi bir NATO üyesi ülkede kurulu toplumsal ve politik ilişkilerdeki bir değişikliğin, diğer üye devletlerden herhangi biri tarafından,

"siyasi istiklalini veya güvenliğini tehdit eder" nitelikte görülmesi halinde, o ülkeye askeri yada başka türde bir müdahalede bulunulması mümkün olabilecektir.

Antlaşma maddesindeki "siyasi istiklal yada güvenlik" deyimi, NATO'nun mimarlarının sözlüğünde, hiç kuşkusuz, üye devletlerin, "komünist yayılma tehlikesi"nden, yani sosyalizme giden toplumsal değişikliklerden uzak olması anlamına gelmektedir. NATO kurmayları, faşist Caetano'nun Portekiz'ini bağırklarına bastıklarına, Yunanistan'daki Albaylar Cuntası'na karşı "birbirleriyle istişare" gereğini duymadıklarına göre herhalde faşizmi "siyasi istiklal ve güvenliği tehdit eder" nitelikte görmeseler gerektir. Tam tersine başta ABD olmak üzere NATO'nun şefleri, üye ülkelerde sermayenin egemenliğini sarsabilecek anti-emperyalist, demokratik gelişmelere ve bilimsel sosyalist hareketin gelişip güçlenmesine karşı her zaman gerici, faşist güçlerin arkasında yer almışlardır.

NATO kurmayları, Portekiz'i, askeri ve stratejik nedenlerle mecbur kalarak kendi isteklerine rağmen değil, faşist rejimi ayakta tutabilmek için özellikle örgüte almışlardır. Yunanistan'da faşist darbe, Amerikan emperyalizminin uluslararası casusluk örgütü CIA tarafından bizzat düzenlenip yönlendirilmiş ve NATO şeflerinin bilgisi altında gerçekleştirilmiştir.

NATO, yalnız ittifaka üye ülkelerde değil, kendisi açısından geçerli ve mümkün gördüğü her yerde gerici, faşist planların tertipçisi olmaktadır. 1957'de Suriye'deki gerici darbeyi düzenleyenler, NATO'nun ahtapot kollarını Ortadoğu'ya uzatmayı uman Amerikan emperyalistlerinden başkası değildir. 1958'de Lübnan'da halk kitlelerine karşı gerici rejimi ayakta tutabilmek için ülkeye askeri müdahaleyi düzenleyenler de, NATO'nun iki başı, ABD ve İngiltere olmuştur. Aynı yıl Irak'ta

genç ilerici rejimi yıkabilmek için bölgeye yine NATO karargahlarında planlanan bir askeri müdahale yöneltilmek istenmiştir. 1974'teki Kıbrıs'taki faşist darbe girişiminin arkasında, NATO'nun Ada'yı batmaz bir uçak gemisi haline getirme çabası yatmaktadır. Tüm dünya halkları NATO'yu demokrasinin, barışın ve toplumsal ilerlemenin baş kundakçısı olarak tanımaktadır.

ABD Başkanı Eisenhower'ın, Amerikan emperyalizminin Ortadoğu'daki hegemonya planlarının reklamını yapmak için 1957'de ortaya attığı "dolaylı saldırı" doktrini, emperyalist güçlerin başka ülkelerin işlerine karışmak için kullandıkları sözde mantığı açığa çıkarmıştır. Bu "doktrine" göre, ABD, "milletlerarası komünizmin bilvasıta tecavüzüne karşı koymak için yardım isteyecek" ülkelerle işbirliği yapabilmeli, bu amaçla gerektiğinde silahlı kuvvetlerini kullanabilmelidir. "Dolaylı saldırı" kavramı, özellikle, şu yada bu ülke içinde yüксеlebilecek anti-emperyalist, demokratik, sosyalist mücadeleleri içine almaktadır. Böylece ABD, kendisine şu yada bu ölçüde bağımlı herhangi bir ülkede gerici, işbirlikçi iktidarların varlığını tehlikede gördüğü anda bu ülkelere askeri müdahalede dahi bulunabilecektir.

"Dolaylı saldırı" kavramı, gerçekte NATO'cuların özgün bir buluşu değildir. Bu kavramın patenti 1936'da kurulan Antikomüntern Pakt'a aittir. Hitler Almanyası'nın militarist Japonya'nın ve 1937'de Mussolini İtalyası'nın taraf olduğu bu paktın antlaşma metninde de, " tarafların kendi ülkelerinde yada başka yerlerde Komünist Enternasyonal'in dolaylı ve dolaysız faaliyetlerine karşı kesin eylemlerde bulunması" hükmü yer alıyordu. Hitler'cilerin yalan makinesinin yıkıntıları arasından bulunup çıkarılan "dolaylı saldırı" kavramı, NATO'cuların elinde, yeni-sömürgeci amaçlar uğruna başka ülkelerin işlerine karışma emellerinin bir reklam tahtası olarak kullanılmıştır.

NATO'nun bir "savunma" örgütü olarak tanıtılması ne kadar gerçeklere aykırı ise, "bölgesel" bir kuruluş olduğu iddiası da o kadar gerçeklere aykırıdır. NATO, daha ilk gününden itibaren, emperyalist devletlerin dünya politikasını yürütmek için kurulmuştur. NATO, "bölgesel bir antlaşma" olduğu efsanesini kendi kendine çürütmüştür. 1952'de NATO Bakanlar Konseyi, Fransa'nın Çinhindi halklarına karşı yürüttüğü savaşın desteklenmesi yolunda resmen bir karar almıştır. NATO Bakanlar Konseyi'nin 1967'de oybirliğiyle kabul ettiği Harmel Raporu'nda ise, tarafların "bölge dışında çıkan buhran ve anlaşmazlıklar üzerinde danışmada bulunabilecekleri" açıkça ilan edilmiştir. NATO'nun, dünya politikası güden devletlerüstü bir kuruluş haline geldiğini bugün kimse inkar etmemektedir. NATO ve blok üyesi devletler, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yerüzünün yaşadığı uluslararası politik ve askeri bunalımların, milyarları tehdit eden savaş odaklarının başlıca yaratıcısı olmuştur.

Fransa'nın, Vietnam, Kamboçya ve Laos halklarına karşı saldırısı 1945'ten 1954'e kadar sürmüştür.

ABD'nin Filipinler'e saldırısı 1948'den 1951'e kadar dünya barışını tehdit etmiştir.

İngiltere'nin, Malezya'ya karşı 1948'de başlattığı saldırı, ancak 1954'te son bulmuştur.

ABD'nin Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ne karşı giriştiği saldırı, 1950'den 1953'e kadar bütün barışsever halkların nefretini kazanmıştır.

İngiltere, 1952 - 1957 yılları arasında Kenya'da bir saldırı savaşını yürütmüştür.

ABD, 1954'te Guatemala'ya saldırmıştır.

Fransa, 1954'ten 1962'ye kadar Cezayir'de yurtsever kanı dökmüştür.

İngiltere'nin Kıbrıs'ta giriştiği sömürge savaşı, 1955'ten 1959'a kadar Akdeniz'i ve tüm dünya barışını tehdit etmiştir.

İngiltere ve Fransa, İsrail siyonistleriyle elele vererek 1956'da Mısır'a saldırmıştır.

ABD ve İngiltere 1958'de Lübnan ve Ürdün'de bir saldırı savaşı yürütmüşlerdir.

Portekiz'in, Angola'ya karşı 1961'de başlattığı saldırı 1974'te Portekiz'de faşizmin yıkılmasından sonra son bulmuştur.

ABD, 1961'de sosyalist Küba'yı sindirmeye yeltenmiştir.

Portekiz'in 1962'de Gine-Bissau halkına karşı başlattığı savaş da 1974'e kadar aralıksız sürmüştür.

İngiltere, 1963'te Güney Yemen'e saldırmıştır.

1964'te Panama ABD saldırısının hedefi olmuştur.

Mozambik halkı da, Caetano faşistlerinin saldırısına karşı, 1964'ten 1974'e kadar yiğitçe savaşmıştır.

ABD'nin 1964'te başlattığı Laos saldırısı on yıl boyunca durmamıştır.

Amerikan emperyalistlerinin Vietnam'a karşı giriştiği saldırı ve savaş 1955'ten itibaren adım adım tırmandırılarak 1973'e kadar sürmüştür.

ABD, 1965'te Dominik'e saldırmıştır.

İsrail'in emperyalizmin en saldırgan güçlerini arkasına alarak Arap halklarına karşı 1967'de giriştiği saldırı bugün de sona ermiş değildir.

ABD, 1970'ten 1975'e kadar Kamboçya'da kan dökmüştür.

1970'te Portekiz bu kez Gine'ye saldırmıştır.

1971'de Pakistan, Bengladeş ve Hindistan arasında çıkan savaşın, 1974 olaylarından sonra Kıbrıs'ın parçalanmanın eşiğine getirilmesinin, 1976'da Lübnan'da yaratılan iç savaşın, Fas ve Moritanya'nın Sahra halkının üzerine saldırtılmasının ve dünyadaki bütün küçük büyük gerginlik odaklarının arkasında, NATO'nun saldırgan şefleri yer almaktadır. Dünyamızın tüm barışsever halkları, NATO'dan emperyalistlerin ateş yakmadığı yerden duman çıkmayacağını kendi deneyleriyle öğrenmişlerdir.

NATO, yalnız emperyalist saldırganlığın başlıca yayılma merkezi olmakla kalmamış, aynı zamanda dünyanın dört bir yanında kendisinin benzeri irili ufaklı saldırgan blokların tohumlarını da atmıştır. Amerikan emperyalizminin, NATO'yu Sovyetler Birliği'ni ve diğer sosyalist ülkeleri dünyanın diğer "kuşak" bölgelerinden de kuşatmaya yönelik ilk girişimi 1951'de Pasifik'te yeni bir blokun kurulmasıyla ortaya çıkmıştır. ANZUS adıyla anılan bu blok, ABD'nin yanı sıra Avustralya ve Yeni Zelanda'yı içine almaktadır. 1954 yılında ise NATO yöneticileri, SEATO adıyla bilinen ve saldırgan NATO blokunun Güney Doğu Asya'daki izdüşümünü yaratmışlardır. "Yıkıcı faaliyetlere" karşı durma bahanesiyle, bölgedeki ulusal kurtuluş hareketini ezmeye yönelen SEATO'ya, ABD, İngiltere ve Fransa'nın yanı sıra Avustralya, Yeni Zelanda, Tayland, Filipinler ve Pakistan'ın gerici işbirlikçi yönetimleri katılmıştır.

NATO'nun iki büyük başı ABD ve İngiltere, 1955'te Türkiye, Pakistan, İran ve Irak'ı içine alan saldırgan Bağdat Paktı'nı kurmuşlardır. Bağdat Paktı, ilerici, anti-emperyalist rejimin işbaşına gelmesinden sonra Irak'ın bloktan çekilmesi üzerine 1959'da CENTO adını almıştır. ABD'nin resmen üyesi olmadığı, fakat başlıca yönetici organlarında temsil edildiği CENTO, doğrudan doğruya NATO ile SEATO arasındaki Ortadoğu köprüsü işlevini görmüştür. Bağdat Paktı ve CENTO, Amerikan ve İngiliz emperyalistlerinin 1956-1958 döneminde ve daha sonra Ordadoğu'da düzenledikleri provokasyonların mimarı olarak çalışmıştır. CENTO antlaşmasına dayanarak ABD ile pakt üyesi devletler arasında yapılan ikili antlaşmalar, "dolaylı saldırı" doktrininin uygulanmasının aracı olmuşlardır.

NATO, kuruluşundan bu yana geçen 30 yıl boyunca, dünya barış düşmanlığının, savaş kışkırtıcılığının, silahlanma şampiyonluğunun, halkların ba-

gımsızlığına ve özgürlüğüne karşı girişilen entrikaların en tehlikeli odağı olduğunu kanıtlamıştır.

Başta Amerikan emperyalistleri olmak üzere NATO'cuların yakın zamanlara kadar estirdiği "soğuk savaş" fırtınası, dünya halklarını Demokles'in kılıcı gibi tehdit etmiş, tüm dünyada açlığı gidermeye tek başına yetecek kadar servetlerin, tüm dünya nüfusunu birkaç dakikada yok edebilecek güçte kitle imha silahları için yatırılmasına yol açmıştır. İnsanlık, termonükleer bir savaşın eşğine getirilmiştir.

NATO merkezlerinin kumanda ettiği silahlanma yarışı, sermaye dünyasında işsizliğin, pahalılığın, yoksulluğun başlıca nedenlerinden biridir. Silahlanma yarışı, geriliğin zincirlerinden kurtulma savaşı veren genç bağımsız devletlerin halklarının solugunu kesmektedir.

NATO'nun kuruluşundan 1976 yılına kadar saldırgan blok üyelerinin askeri harcamalarının toplamı 2.218 milyar dolara ulaşmıştır. 1976 yılında NATO üyesi ülkelerin birleştirilmiş askeri bütçeleri, dünyadaki tüm ülkelerin 1929'daki askeri bütçelerinin toplamının 37 katını aşmıştır. 1949-1975 yılları arasında Türkiye'nin askeri harcamaları 30 misli, Yunanistan'ınki 20 misli, Danimarka'nınki 18 misli, Norveç'in ki 17 misli, Portekiz'in ki 14 misli, Belçika'nın ki 12 misli artmıştır.

NATO çevreleri, uluslararası yumuşama ortamını sabote edebilmek, soğuk savaşa geri dönebilmek için, bugün silahlanma yarışına yeni bir hız vermişlerdir.

Amerikan emperyalistleri 1977 yılında "nötron bombası" adıyla, kendisinden önceki nükleer silahlara göre birkaç misli öldürücü güce sahip olan yeni bir kitle imha silahı geliştirdiklerini ilan etmişlerdir. NATO'cuların, yapılara zarar vermeden insanları öldürdüğü için yüzleri kızarmaksı-

zın "temiz bomba" diye övmeye yeltendikleri "nöt-ron bombası"nı geliştirme çalışmalarının 15-20 yıldır gizlilik içinde sürdürüldüğü anlaşılmıştır.

Emperyalistler, yeni kitle imha silahlarının geliştirilmesini, bu silahların taşıyıcısı yeni aygıtların üretimiyle bir arada yürütmektedirler. Bu amaçla üretilen "kanatlı roketler"in tanesi 1 milyon dolara malolmaktadır. ABD'de üretilen balistik füze taşıyıcısı Trident atom denizaltılarının birim maliyeti ise 1,3 milyar dolardır.

NATO, silahlanma yarışının sınırlandırılıp durdurulması, öncelikle yeni nükleer silahların üretiminin yasaklanması, nükleer silah stoklarının azaltılması ve giderek tamamen ortadan kaldırılması, askeri bütçelerin ve silahlı kuvvetlerin azaltılması yolunda sosyalist ülkelerden ve diğer barışçı güçlerden gelen her türlü önerinin karşısına dikilmektedir. Saldırgan blokun yöneticileri, dünya barışının güçlendirilmesi yönünde büyük bir adım olan 1975 Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Nihai Senedi'ni geçersiz kılabilmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

3

NATO'NUN YENİ KOMPLOLARI

ABD'de militarizmin yeniden tırmanışı ve NATO'daki ortaklarını da silahlanma yönünde kışkırtma çabalarına hız vermesi, özellikle Beyaz Saray'daki yönetim değişikliğiyle birlikte başlamıştır.

Ajansımızın daha önce yayınladığı bir broşürde (*) ayrıntılı olarak açıklandığı gibi, 1970'lerin başlarında ve ortalarında bütün dünyada yumuşama yolunda istikrarlı bir gelişme gözlenirken, Beyaz Saray'daki yönetim değişikliğinden sonra gerilim birdenbire artmıştır.

Hatırlanacağı üzere, 1970'lerin ortalarında Hindicini'deki ABD saldırı savaşı sona ermiş, Vietnam, Kampuçya ve Laos'ta barış yolu açılmıştı. Oysa günümüzde, Pekin militarizminin(**) de deste-

*) İno-Türk Ajansı, *Emperyalizmin Yeni Siyaseti*, Brüksel, Haziran 1979.

***) İno-Türk Ajansı, *Pekin Militarizmi*, Brüksel, Mart 1979.

giyle, Hindiçini bölgesi yeniden bir barut fıçısı haline getirilmiştir.

1970'lerin ortalarında Ortadoğu'da tüm bölge halklarının çıkarlarına uygun kalıcı ve barışçıl bir çözümün yolu açılmışken, ABD'nin güdümüne giren Mısır yönetimi ile İsrail'in ayrı bir çözüm bulma manevralarına girişmeleri, bu olumlu gelişmeyi de durdurmuştur. Bu yüzden bölgede durum günden güne daha da gerginleşmektedir.

Afrika kıtasında son yıllarda silahlı çatışmalar birdenbire yoğunluk kazanmıştır. Her ne kadar bu çatışmaların her birinin boyutları ve yerel nedenleri birbirinden farklı ise de, bütün bu çatışmaların ardında ABD emperyalizminin kışkırtması vardır.

ABD'nin bugünkü politikasının tüm eğilimleri, NATO Konseyi toplantılarında açıkşekik ifade edilmektedir. Kendi görüşlerini paylaşanları teşvik ederek, tereddüt gösterenleri cesaretlendirerek, karşı çıkanlara baskı yaparak ABD, tüm müttefiklerini yeniden soğuk savaş yoluna girmeye ve silahlanma yarışını hızlandırmaya yöneltmektedir.

Bilindiği gibi, Başkan Carter, geçen başkanlık seçimlerinde, çok uluslu şirketlerin oluşturduğu Üçlü Komisyon'un (Trilateral) adamı olarak ortaya çıkmış ve etkin bir propagandayla Beyaz Saray'a sokulmuştur. Başkan Carter'in çevresinde beyin takımı olarak da, yine bu Trilateral'in müseccel anti-komünist ideologları ve teorisyenleri yer almaktadır. Bunların başında ise, bugün Beyaz Saray'da Başkan Carter'in Ulusal Güvenlik İşleri Başdanışmanı olan Zbigniew Brzezinski gelmektedir.

Kuşkusuz, bu yeni askeri tırmanma siyasetinin tek mimarı ve uygulayıcısı Brzezinski değildir. O, çok uluslu şirketlerin, yani emperyalist güçlerin dünya çapında koordinasyon sağlamak için oluşturdukları Üçlü Komisyon'un görüşlerini dile getirdiği ve Beyaz Saray'da bunları uygulamaya geçirtmek durumunda olduğu için ön plandadır.

Savaşsız bir dönemde silahlanma yarışının sağladığı muazzam kârlardan yoksun kalan çokuluslu şirketler, bu açlık içinde saldırıya geçmişlerdir.

Bu yeni tırmanmada dönüm noktası, 30-31 Mayıs 1978 tarihlerinde Washington'da yapılan NATO Konseyi toplantısı olmuştur. Klasik "Sovyet tehdidi" bahanesini kullanarak ABD, Konsey'e, NATO'nun askeri potansiyelini modernize edip güçlendirmek için 20. Yüzyıl'ın sonuna kadar uygulanacak yeni bir program önermiş ve, Türkiye Başbakanı Ecevit gibi konjonktürel nedenlerden ötürü "inatçı" bir görünümle toplantıya gelenler dahil, tüm üye devletlerin yöneticilerine bu önerilerini kabul ettirmiştir.

2 bin sayfalık bir raporda izah edilen bu programın gerçekleşmesi, NATO üyesi ülkelere 86 milyar dolarlık yeni bir ek harcamaya neden olacaktır. Bu yeni program, her üye ülkenin tank, tanksavar, roket, silahlı helikopter ve havadan-yere silahlarının artırılmasını öngörmektedir. İvedi durumlarda Avrupa'ya daha fazla Amerikan askeri sevkedilebilmesini sağlamak için Atlantik üzerinde hava köprüsü kuracak ulaşım araçlarının beş misli artırılması da, öneriler arasındadır. Bu yeni harcamalar sayesinde, Avrupa'daki Amerikan erlerinin sayısı kısa zamanda iki misli, uçaklarının sayısı ise üç misli artırılabilir. Bunalım durumlarında halen Avrupa'da üslenmiş bulunan 5 Amerikan tümenine ve 20 hava birliğine ek olarak 150 bin Amerikan askeri ve 60 hava birliği daha derhal Avrupa kıtasına sevkedilecektir.

1983 yılından itibaren Batı Avrupa'daki askeri depolara, ABD'den her an gönderilebilecek üç Amerikan tümeninin daha ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda ikmal yapılacaktır.

Programda, NATO deniz kuvvetlerinin güçlendirilmesi, NATO roket-savar sisteminin modernize edilmesi, birliklerin en son "elektronik muhabere" teknolojisiyle donatılması, taktik nükleer silah-

ların artırılması gibi yeni yükümlülükler de yer almaktadır.

Washington'da toplanan NATO ülkeleri yöneticileri, enflasyon artış seyrini de dikkate alarak, askeri harcama bütçelerinde her yıl sadece yüzde 3 oranında artış yapmağa devam edilmesi görüşünü savunacak olmuşlarsa da, ABD sonunda dediğini kabul ettirmiştir. Washington'da ayrıca, NATO ülkelerine toplam 2 milyar dolara mal olacak olan AWACS uçan radar gözetleme sisteminin geliştirilmesi de kabul edilmiştir. Böylece, sosyalist ülkelerin sınırlarında, hatta bu ülkelerin göklerine sızarak daha ayrıntılı bilgi toplamak amacı güdülmektedir.

Washington toplantısı, NATO'nun önümüzdeki yıllarda saldırgan faaliyetlerini sadece Atlantik'te değil, dünyanın diğer bölgelerinde de sürdüreceğini göstermiştir. Toplantıda yaptığı konuşmada ABD Cumhurbaşkanı Carter, "İttifakımız Avrupa'da yoğunlaşmakla beraber, uyanıklığımız bu kıta ile sınırlı değildir," demiş, blokun faaliyetlerinin Afrika'yı, İran Körfezi'ni ve Atlantik'ten uzak diğer bölgeleri de içermesi önerisini getirmiştir.

Ulusal kurtuluş ve bağımsızlık hareketlerinin bu bölgelerde ardarda zaferler kazanması ve NATO'ya paralel olarak zamanında kurulmuş bulunan CENTO ve SEATO gibi paktların dağılması karşısında, ABD yönetimi, bütün dünyanın jandarmalığını NATO'ya yüklemeye çalışmaktadır.

Barışa yönelik bir başka tehlike ise, NATO içinde mevcut "ateş tugay"larına ek olarak, bunalım patlak veren alanlara gönderilecek yeni bir seyyar birlik oluşturulması önerisinde yatmaktadır. Son olarak Zaire'deki bunalım sırasında NATO üyesi bir kaç devletin birden, kendilerini hiç ilgilendirmedigi halde, bu ülkeye derhal paraşütçü sevketmeleri, NATO'nun bundan böyle yangına körükle gitme niyetini açığa vurmaktadır.

Militarist ABD yönetimi, Sovyetler Birliği'nin ve dünya barış güçlerinin baskısı altında Salt-2

Anlaşması'nı imzalamak zorunda kalmışsa da, bunu etkisiz hale getirmek üzere yeniden çeşitli ter-
tiplere girişmiştir.

Bilindiği gibi, Salt-2 Anlaşması, mevcut nükleer ve termo-nükleer bombaları gönderme araçlarında sayısal sınırlamaların yanısıra, nükleer ve termo-nükleer bombaların darbe gücüne ilişkin niteliksel sınırlamalar getirmektedir.

Ancak anlaşmanın yürürlükte kalacağı 1985 yılına dek ABD, Salt-2 dışında kalan başka füzeleri geliştirmek için yoğun bir faaliyete girişmiştir. Örneğin yapımı için tam Salt-2 anlaşmaları öncesinde bizzat Başkan Carter'ın emir verdiği M-X füzelerinin, 100 nükleer savaş başlığı taşıyabilecek kapasitede olduğu bildirilmektedir.

ABD silahlanması, 1977 yılında Cruise ve Pershing-2 füzelerinin geliştirilmesi programının yürürlüğe konulmasıyla yeni bir sıçrama yapmıştır. Tanesi 1 milyon dolara mal olan Cruise füzelerinden ABD Hava Kuvvetleri 2300 adet, ABD Deniz Kuvvetleri ise 1200 adet sipariş etmiştir. Yine ABD Deniz Kuvvetleri, balistik füze taşıyıcısı "Trident" atom denizaltılarından 24 adet sipariş etmiştir.

NATO 30. yılını doldururken, bu paktın üyesi ülkeler, ABD silah tüccarlarının yeni bir dayatmasıyla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu, bazı Batı Avrupa ülkelerine yeni orta menzilli füzelerin yerleştirilmesine ilişkin NATO projesidir. Söz konusu proje, 1981'den başlayarak en azından dört NATO üyesi ülkeye (Federal Almanya, Britanya, Belçika ve Hollanda) 600'e yakın orta menzilli füzelerin yerleştirilmesini öngörmektedir. Söz konusu füzelerden 464'ü "Cruise" kanatlı roketleri, 108'i ise Pershing-2 füzeleridir.

Bu yeni füzelere ilişkin proje, NATO'nun Batı Avrupa'daki nükleer kuvvetlerinin "modernleştirilmesi" adı altında daha 1978 yılının Mayıs ayında ilkesel olarak gündeme getirilmiş; 1979 Mayıs'ının

ilk günlerinde de Carter'ın Ulusal Güvenlik İşleri Başkanışmanı Brzezinski tarafından resmen açıklanmıştır.

Avrupa'ya yerleştirilmiş ABD nükleer başlıklarının sayısının bugün 7 bini aştığı hesaplanmaktadır. Bunlardan en az 2 bini Pershing-1 füzele-ri, Phantom ve F-11 taktik uçaklarıyla Sovyet topraklarındaki hedeflere yöneltilebilecek durumdadır. Örneğin Pershing-1 füzelerinin 740 km. menzilli olmasına karşın F-4 ve F-11 savaş uçaklarının 1300 ve 2300 km'lik menzillere sahip olduğu bilinmektedir. Bu rakamlar, Batı Avrupa'daki ABD nükleer silahlarının, Sovyet topraklarına karşı nasıl bir saldırı gücü olarak kullanılabileceğini göstermektedir. Bir Pershing-1 füzesinin 400 kilotonluk, bir F-4 uçağının ise 1 megatonluk başlıklar taşıyabildiği dikkate alındığında, ABD nükleer kuvvetlerinin yıkım gücü daha iyi ortaya çıkmaktadır. 2. Dünya Savaşı'nın sonunda Hiroşima'ya atılan atom bombası, unutmayalım ki, sadece 13 kilotonluktu.

"Modernleştirme" maskesi altındaki yeni NATO projesi, Pershing füzelerinin menzilinün kat kat artırılmasını, bu arada 2400 Km menzilli Cruise kanatlı füzelerinin Pershing-1'lerin yerini almasını öngörmektedir. Pershing-2 füzelerinin Avrupa kıtasına yerleştirilmesiyle ilgili nükleer başlık üretiminin maliyet portesi ise 1 milyar dolara ulaşmaktadır. (*)

Sunuş yazısında da belirttiğimiz gibi, Türkiye de bu yeni nükleer tırmanma projesinin hedefleri arasındadır. Zira, Federal Almanya, bu füzeleri, ancak bir başka NATO üyesi ülkeye daha yerleştirilmesi koşuluyla kabul edeceğini açıklamıştır.

Her ne kadar Ecevit Hükümeti gayri resmi olarak bu füzelerin Türkiye topraklarına konulmasına karşı olduğunu açıklamışsa da, hükümet değişikliğinin

*) Yürüyüş, 19 Kasım 1979, s. 241.

den sonra yurdumuzun yeni nükleer silahlara açılması muhtemeldir.

Kaldı ki, Ecevit Hükümeti'nin dahi, bir yandan barış taraftarı görünüp yeni bir ulusal savunma stratejisi oluşturmak iddiasıyla iş başına geldikten bir süre sonra, tüm dediklerini unutarak ABD üslerinin yeniden açılması konusunda pazarlığa oturmuş olduğu da unutulmamalıdır. O kadar ki, anlaşmanın ayrıntıları süresi içinde tesbit edilemediği için üslerin kaldırılması gerekirken, Ecevit Hükümeti giderayak ABD militaristlerine yeni bir ödün vermiş ve ABD üslerinin müzakereler sonuçlanıncaya kadar açık kalmasını kabullenmiştir.

Öte yandan, özellikle İran'daki gelişmelerden sonra Türkiye'nin artan stratejik önemi, NATO'nun ve ABD'nin Türkiye üzerindeki hesaplarına öncelik kazandırmıştır.

ABD'nin Ortadoğu'da İsrail ve Mısır dışında tek umudu Türkiye'dedir. Hatta ABD militaristlerinin İsrail, Mısır ve Türkiye'den oluşan yeni bir askeri pakt meydana getirme hesaplarından da söz edilmektedir.

Tüm bu gelişmeler, Türkiye'nin barış ve demokrasi güçlerini, gerek Türkiye'nin, gerek Balkanlar ve Ortadoğu bölgesinin güvenliği, ve gerekse dünya barışının korunması açısından, NATO'nun yeni militarist komploları karşısında daha uyanık bulunmağa zorlamaktadır.

Türkiye NATO içinde ve ABD'ye bağımlı oldukça, sadece kendi güvenini tehlikeye düşürmekle kalmakta, tüm dünya halklarına yönelik saldırılar için sıçrama tahtası rolü oynamaktadır.

Bu yazgı değişmeli, ülkemizin tam bağımsızlığı için Türkiye NATO'dan çıkmalıdır. Mevcut iç siyasal dengeler nedeniyle bu derhal mümkün olamazsa bile, daha önce Fransa ve Yunanistan'ın yaptığı gibi, birinci aşamada ittifakın askeri kanadından çekilerek, tam bağımsızlık yolunda ilk adım atılmalıdır.

DÜNYANIN BAŞI-
NA BELA OLUŞUNUN OTUZUN-
CU YILDÖNÜMÜNDE, YAKIN TARİ-
HİN EN BÜYÜK VE SALDIRGAN SAVAŞ
MAKİNESİ NATO, YENİ BİR MİLİTARİST
TIRMANMAYA GEÇEREK İNSANLIĞA KARŞI YENİ
CANİYANE GİRİŞİMLERDE BULUNMAKTADIR. BU-
NUN EN SON ÖRNEĞİ, YİNE "SOVYET TEHLİKESİ"
MASALINI ÖNE SÜREREK, ARALARINDA TÜRKİYE'-
NİN DE BULUNDUĞU NATO ÜLKELERİNE ORTA MEN-
ZİLLİ PERSHING-2 VE CRUISE NÜKLEER FÜZELERİ-
Nİ YERLEŞTİRMEĞE KALKMASIDIR. DAHA SALT - 2
ANLAŞMASI'NIN MÜREKKEBİ KURUMADAN DAYATILAN
BU YENİ MİLİTARİST PROJELERE KARŞI TÜM AV-
RUPA'NIN VE TÜRKİYE'NİN DEMOKRASİ VE BA-
RIŞ GÜÇLERİ MÜCADELE VERMEKTEDİRLER. BU
BROŞÜR, BU MÜCADELEYE KATKI OLARAK,
NATO'NUN SALDIRGAN VE TÜRKİYE'NİN
ÇIKARLARINA TERS YAPISINI VE
SALDIRGAN AMAÇLARINI ORTAYA
KOYMAK ÜZERE HAZIR-
LANMIŞTIR.